

Johan Larsson Boström
Utvecklingschef

Yttrande avseende motion från Socialdemokraterna om att Lunds kommun behöver fler familjecentraler

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att socialnämnden godkänner yttrandet som ett svar på motionen

att socialförvaltningen återkommer efter dialog med övriga parter kring förutsättningar för fler familjecentraler i Lund vid nämndens möte i december.

Sammanfattning

Socialdemokraterna inkom den 10 januari 2022 med en motion till kommunfullmäktige: *Lunds kommun behöver fler familjecentraler*. Socialnämnden och barn- och skolnämnden ska ge varsitt svar på motionen. I motionen framgår förslag på två beslut:

- att ge barn- och skolnämnden och socialnämnden i uppdrag att gemensamt och i samverkan med Region Skåne verka för inrättandet av minst två nya familjecentraler varav en i de östra kommundelarna
- att uppdra barn- och skolnämnden samt socialnämnden att återkomma till kommunfullmäktige med kostnadsberäkning.

Denna tjänsteskrivelse innehåller ett förslag på yttrande avseende motionen.

Underlag för beslutet

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-04-10 (denna skrivelse)
- Motion från Socialdemokraterna: *Lunds kommun behöver fler familjecentraler*, som undertecknats av Fanny Johansson Anders Almgren och Ann-Margreth Olsson, daterad 2022-01-10.

2022-03-30

Diarienummer

SO 2022/0031

Ärendet

Socialdemokraterna inkom den 10 januari 2022 med en motion till kommunfullmäktige: *Lunds kommun behöver fler familjecentraler*. Motionen är undertecknad av Fanny Johansson Anders Almgren och Ann-Margreth Olsson. Socialnämnden och barn- och skolnämnden ska ge varsitt svar på motionen. I motionen framgår förslag på två beslut:

- att ge barn- och skolnämnden och socialnämnden i uppdrag att gemensamt och i samverkan med Region Skåne verka för inrättandet av minst två nya familjecentraler varav en i de östra kommundelarna.
- att uppdra barn- och skolnämnden samt socialnämnden att återkomma till kommunfullmäktige med kostnadsberäkning.

Bakgrund

I Lunds kommun finns för nuvarande en familjecentral som är belägen på Norra fäladen. Familjecentralen öppnade under hösten 2021.

En familjecentral är en mötesplats för föräldrar och barn. På en familjecentral är de fyra basverksamheterna mödrahälsovård, barnhälsovård, socialtjänst och öppen förskola samlokaliserade och bedriver sina verksamheter i samverkan. År 2021 fanns det 39 familjecentraler i 21 av Skånes 33 kommuner.

I Skåne har Skånes kommuner och Region Skåne gemensamt tagit fram krav för familjecentraler genom Vägledning för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Skåne, reviderad 2021.

I Vägledningen för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Skåne beskrivs familjecentralen som en hälsofrämjande arena för blivande föräldrar och barnfamiljer. Familjecentralen har en viktig uppgift i främjandet av trygga uppväxtvillkor genom att sprida kunskap till och stödja blivande föräldrar och småbarnsföräldrar att skapa trygghet för sina barn under deras tidiga levnadsår. På familjecentralen arbetar flera olika verksamheter tillsammans kring barnfamiljen såsom mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och förebyggande socialtjänst. Här samordnas och samlokaliseras främjande och förebyggande arbete för barn och föräldrar, vilket innebär att familjecentralen kan fungera som en ingång för att nå alla föräldrar och samtidigt erbjuda kompletterande stödformer för föräldrar som är i behov av det.

Barnhälsovården och mödrahälsovården i Region Skåne ingår i hälsoval Skåne. Det är således ett valfrihetssystem (LOV) och det är

2022-03-30

Diarienummer

SO 2022/0031

både privata och offentliga vårdgivare som kan bedriva mödrahälsovård och barnhälsovård samt därigenom medverka i en familjecentral.

Socialförvaltningens bedömning

Enligt socialtjänstlagen ska socialtjänsten arbeta förebyggande och uppsökande gentemot kommuninvånarna. Särskilt fokus ligger på barns sociala situation och välmående. Socialtjänsten ska förutom att erbjuda ett generellt förebyggande arbete även tidigt upptäcka utsatta barns behov för att så snart som möjligt kunna erbjuda barn och föräldrar olika former av stöd. Familjecentralen är en arena där socialtjänsten kan i ett mycket tidigt skede komma i kontakt med barn och deras föräldrar. I samverkan med de andra aktörerna kan socialtjänsten bidra till att minska små barns riskfaktorer och hälsoproblem genom att exempelvis ge lättillgängligt stöd i föräldraskapet eller genom att i akuta situationer finnas där och hänvisa vidare till rätt form av stöd.

Från erfarenheterna av nuvarande familjecentral så vittnar verksamheten om just att en av de största fördelarna med konceptet är att de familjer som får stöd genom det förebyggande sociala arbetet på familjecentralen vittnar om att det känts odramatiskt och enkelt i kontakten med socialtjänsten. Verksamheten hittills har, trots uppstart under pandemin, nått ut bra till barnfamiljer och erfarenheterna är goda. Platsnärvaron bidrar på många sätt till att de som behöver mest stöd också är de som får mest stöd. Den öppna förskolan möjliggör färdighetsträning med direkthandledning förutom stöd genom samtal. De olika professionerna inom verksamheten lär sig mycket av varandra och blir mer modiga i att möta alla typer av situationer vilket gör skillnad.

Erfarenheten att starta en familjecentral har visat att många praktiska detaljer har behövt hanteras. Efter politiska inriktningsbeslut har samverkan skett med barn- och skolförvaltning samt med barnhälsovård och mödrahälsovård. Även inom Region Skåne har det funnits en stark politisk inriktning där verksamhet som organiserats inom en familjecentral har genererat extra ersättning för medverkande Barnavårdscentral och Barnmorskemottagning. De praktiska svårigheterna har i hög grad varit kopplade till att dels hitta lämpliga lokaler, dels kunna anpassa dessa lokaler utifrån de fyra ingående parternas specifika behov.

Förvaltningen bedömer att en utveckling mot fler familjecentraler är positiv. Det är också en inriktning på det sociala arbetet som i hög grad ligger i linje med utredningen framtidens socialtjänst lämnade genom *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag, SOU 2020:47*. Även den pågående vårdreformen *God och Nära Vård* som har ett

2022-03-30

Diarienummer

SO 2022/0031

övergripande mål att vården i högre grad organiseras och bedrivs med utgångspunkt från patientens behov och förutsättningar. I denna vårdreform är primärvården navet och stöd från socialtjänsten till den enskilde sker i nära samarbete med primärvården.

Förvaltningen anser att frågan bör utredas vidare tillsammans med barn- och skolförvaltningen, barnhälsovård och mödrahälsovård samt att socialnämnden får återkommande rapporter kring hur arbetet fortskrider. Kostnader för en familjecentral ska tas upp i nämndens remissvar till *ekonomi- och verksamhetsplan för år 2023–2025*.

Beredning

Ärendet har tagits fram av förvaltningens utvecklingschef. I beredningen har kontakt tagits med verksamhetsföreträdare. Kontakt har tagits med barn- och skolförvaltningen.

Barnets bästa

Motionen berör barns bästa och det framgår i *Vägledning för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Skåne, reviderad 2021* att ett uppdrag inom familjecentralen är att stärka barns rättigheter.

Utifrån FN:s konvention för barnets rättigheter, familjens livssituation och genom samarbete, samordning och samverkan ska familjecentralen:

- erbjuda lättillgängligt stöd
- vara ett kunskaps- och informationscentrum
- stärka arbetet med FN:s konvention för barnets rättigheter
- skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga
- främja en gynnsam fysisk, psykisk och social utveckling för barn
- stärka samspelet och en god relation mellan barn och föräldrar
- uppmärksamma barn och deras familjer där tecken finns på avvikande utveckling
- erbjuda tidiga insatser till blivande föräldrar och familjer med barn
- stärka barnets och föräldrarnas sociala nätverk
- stärka ett jämställt föräldraskap
- stärka barns språkutveckling
- stärka integrationen

2022-03-30

Diarienummer

SO 2022/0031

Föredragning

Förvaltningen ser många goda erfarenheter med nuvarande familjecentral. Det är ett förbyggande stöd från socialtjänsten som ligger väl i linje med nuvarande lagstiftning men även med de förslag som utredningen framtidens socialtjänst lämnade genom *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag, SOU 2020:47*. Framför allt bedöms stödet på familjecentralen nå ut till barnfamiljer i ett tidigt förebyggande skede. Den samlokaliserade formen möjliggör ett samordnat stöd till familjer som har behov av stöd och som i många fall inte hade sökt stödet själva.

Förvaltningen anser att frågan bör utredas vidare tillsammans med barn- och skolförvaltningen, barnhälsovård och mödrahälsovård samt att socialnämnden kan få återkommande rapporter kring hur arbetet fortskrider. Kostnader för en familjecentral ska tas upp i nämndens remissvar till *ekonomi- och verksamhetsplan för år 2023–2025*.

Annika Pettersson
socialdirektör

Elisabeth Svanberg Eriksson
verksamhetschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom: